

Onderzoeken

Verskil hbo met havo

abstracter
 omvangrijkere onderzoeken
 complexere opdrachten
 grotere zelfstandigheid
 meer pro-actief werken
 meer deductief* dan inductief*
 onderbouwen en beargumen-
 teren van aanpak en oplossing
 van opdrachten of problemen

Gewenst resultaat in het hbo

student stelt zich onderzoekend
 op en voert het onderzoek
 systematisch uit
 student kan algemene regels
 toepassen op specifieke situaties
 en verschijnselen verklaren
 student kan argumenteren en
 abstract denken

Deelvaardigheden/technieken

probleem verkennen

onderzoeksvragen stellen

onderzoeksmethode kiezen

onderzoeksplan maken

literatuuronderzoek plegen

onderzoeksgegevens verzamelen

concluderen

rapporteren

evalueren

Gewenst gedrag leerling

gaat na wat er al over het onderwerp bekend is

formuleert de probleemstelling (hoofdvraag) en
 daarvan afgeleide deelvragen

maakt verantwoorde keuze voor (kwalitatieve of
 kwantitatieve) onderzoeksmethode

stelt passend en volledig onderzoeksplan met o.a.
 verantwoording onderzoeksmethode en planning
 op

raadpleegt en vergelijkt verschillende voor het
 onderzoek relevante bronnen

verzamelt correct en systematisch bestaande en/of
 eigen onderzoeksgegevens

trekt logische conclusies die antwoord geven op de
 onderzoeksvragen

rapporteert over de onderzoeksmethode en
 resultaten

reflecteert op het onderzoek, bediscussieert
 resultaten en geeft aanbevelingen voor vervolg-
 onderzoek

Aan de slag als individuele docent

- Leer leerlingen twijfelen over geleerde kennis, bijvoorbeeld door verschillende onderzoeksresultaten te laten zien bij eenzelfde probleem.
- Maak leerlingen nieuwsgierig door vragen te stellen over verrassende onderzoeksuitkomsten. Maak daarvoor bijvoorbeeld gebruik van het tijdschrift Quest.
- Stimuleer een onderzoekende houding door open vragen te stellen.
- Neem de tijd voor het beschrijven van de context, voordat een leerling een onderzoeksvraag gaat formuleren.
- Gebruik de SMART-methode* voor het opstellen van onderzoeksvragen.
- Noem gebruikte bronnen bij het lesgeven en stel deze ter discussie.
- Laat de klas op zoek gaan naar betrouwbare bronnen over een thema dat de leerlingen boeit. Laat hierover stellingen maken en discussieer met elkaar, waarbij de gebruikte argumenten uitsluitend uit bronnen mogen worden gehaald.
- Bespreek een klein en interessant onderzoeksverslag en licht aan de hand daarvan de begrippen onderzoeksplan, onderzoeksfasen, methodiek en rapportage toe.
- Bied practica niet alleen als kookboekrecept aan.
- Laat leerlingen maatschappelijk relevante onderzoeken doen.

Aan de slag als team/afdeling

- Maak van de onderzoekslijn een doorlopende leerlijn in het onderwijs, waarbij gaandeweg een onderzoekende houding wordt aangeleerd. Begin in de onderbouw dus al met een kleine onderzoeksopdracht.
- Laat leerlingen in de voorexamenklas kleine onderzoeksopdrachten doen bij verplichte vakken zoals maatschappijleer, CKV en LO als voorbereiding op het PWS.
- Wissel als docenten onderling ervaringen uit over het begeleiden van onderzoek.